ყოველთვიური ეკონომიკური მიმოხილვა*

თვის მნიშვნელოვანი მაჩვენებლები

- მარტში*, სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის წინასწარი შეფასებით, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტის ზრდის ტემპმა 7.3% შეადგინა. აღსანიშნავია, რომ პანდემიამდელ, 2019 წელთან შედარებით ეკონომიკის ზრდის მაღალი ტემპები აღინიშნება.
- აპრილში სამომხმარებლო ფასების წლიური ინფლაცია 2.7%-ს გაუტოლდა, რაც ძირითადად განპირობებულია სურსათისა და უალკოჰოლო სასმელების ჯგუფზე ფასების მნიშვნელოვანი ზრდით.
- მარტში*, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლები 4.3%-ით შემცირდა, ხოლო ხარჯები 2.6%-ით გაიზარდა.
- მარტში* კომერციული ბანკების მიერ გაცემულმა სესხებმა 43.9 მლრდ ლარი შეადგინა, მათგან ყველაზე მეტი გაცემულია ვაჭრობის, მრეწველობისა და მშენებლობის დარგებში.
- იანვარ-მარტში* ექსპორტმა 24.7%-ით, ხოლო იმპორტმა 21.0%-ით მოიმატა და სავაჭრო ბრუნვამ 4,784 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.
- მარტში* ფულადმა გზავნილებმა 438.4 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა. გზავნილების ძირითად წყაროს რუსეთი (გზავნილების მთლიანი ოდენობის 51.0%) და ევროკავშირის ქვეყნები (23.8%) წარმოადგენდნენ.
- აპრილში მთლიანი საერთაშორისო რეზერვების მოცულობამ ისტორიულ მაქსიმუმს მიაღწია და 5,133 მლნ აშშ დოლარით განისაზღვრა.
- მარტში*, წინა თვესთან მიმართებით, შემცირდა როგორც დეპოზიტებზე, ასევე სესხებზე დოლარიზაციის მაჩვენებელი.
- აპრილში, წინა თვესთან შედარებით, ლარის გაცვლითი კურსი აშშ დოლართან მიმართებით 2.5%-ით გამყარდა. ხოლო ევროს მიმართ მცირედით (0.1%-ით) გაუფასურდა.

მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

ელ-ფოსტა: pbo@parliament.ge

*სტატისტიკური ინფორმაციის გამოქვეყნების კალენდრის მიხედვით ზოგიერთი მონაცემი წარმოადგენს წინა თვის ცვლადს

1. რეალური და ფისკალური სექტორი

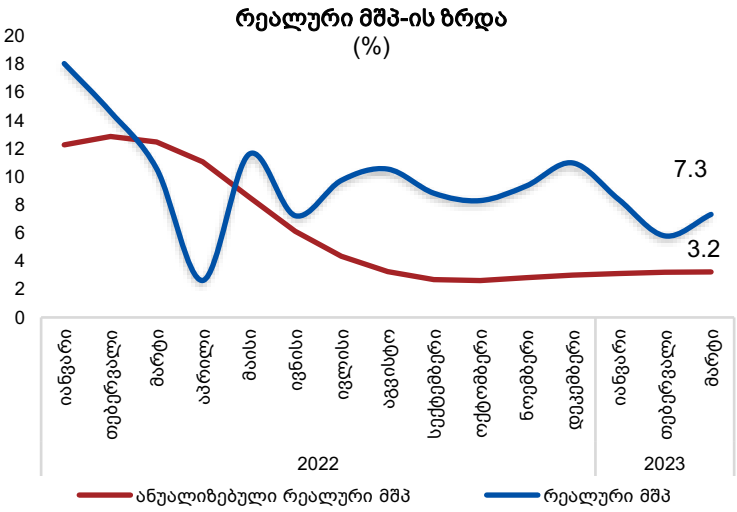

მარტში* დადებითი ეკონომიკური ზრდა 7.3%-ის ნიშნულზე დაფიქსირდა.

წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, 2023 წლის მარტში*, სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის წინასწარი შეფასებით, რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტის ზრდის ტემპმა 7.3% შეადგინა.

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2023 წლის მარტში, წინა თვესთან შედარებით, რეალური მშპ-ის ზრდის ანუალიზებულმა ტემპმა[1] 3.2% შეადგინა.

აღსანიშნავია, რომ ბოლო თვეების განმავლობაში პანდემიამდელ, 2019 წელთან შედარებით ეკონომიკის ზრდის მაღალი ტემპები აღინიშნება.

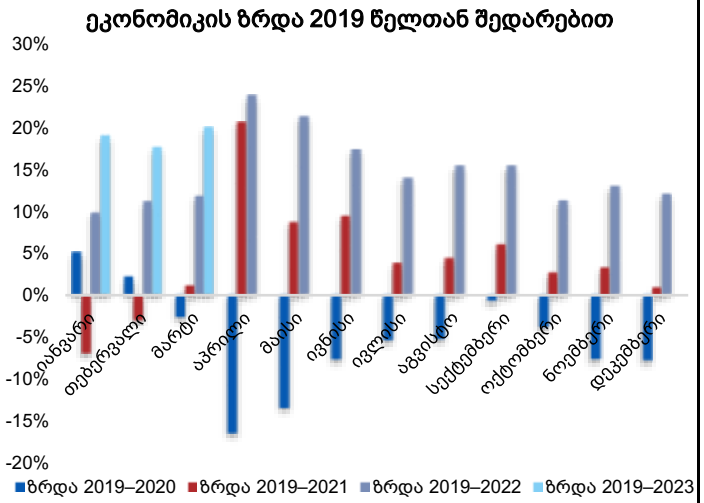

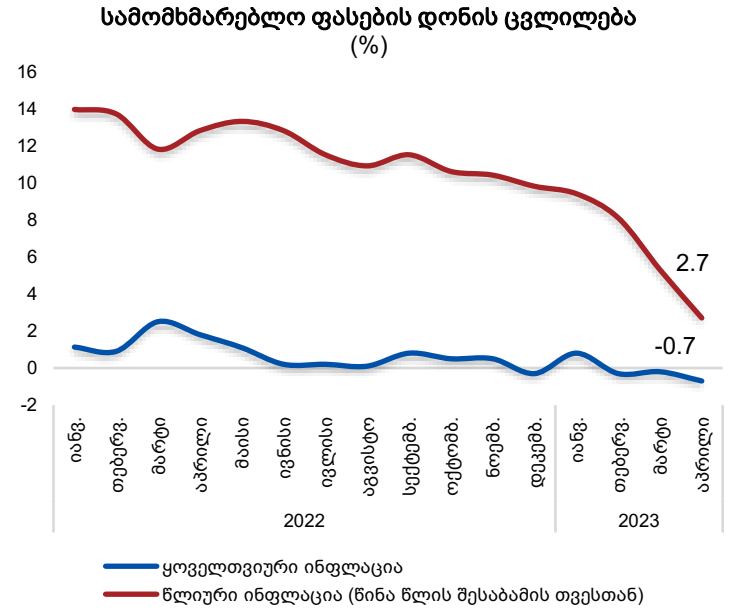

აპრილში სამომხმარებლო ფასების წლიური ინფლაცია 2.7%-ს შეადგენს.

წინა წლის აპრილთან მიმართებით, 2023 წლის აპრილში ინფლაციის დონე 2.7%-ით განისაზღვრა, ანუ მიზნობრივი ინფლაციის 3.0%-იან მაჩვენებელზე მეტი. წლიური ინფლაციის ფორმირებაზე ძირითადი გავლენა იქონია ფასების დინამიკამ სურსათსა და უალკოჰოლო სასმელებზე, აგრეთვე საცხოვრებელზე, წყალზე, ელ. ენერგიაზე, აირზე, ალკოჰოლურ სასმელებსა და თამბაქოზე, სასტუმროებსა და რესტორნებზე, განათლებაზე, ავეჯზე და საოჯახო ნივთებზე და სხვა. აპრილში საბაზო ინფლაცია (სურსათის, ენერგომატარებლების, სიგარეტის ფასების გარდა, რომლებიც მაღალი მერყეობით ხასიათდებიან) 4.7%-ით განისაზღვრა. 2023 წლის მარტში მშპ-ის წლიურმა საპროგნოზო დეფლატორმა 6.0% შეადგინა.

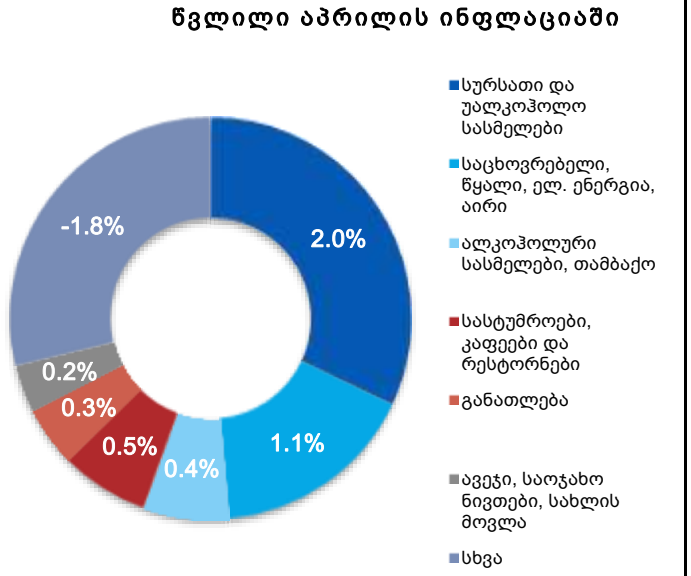

[1] წინა თვესთან შედარებით ანუალიზებული რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი რეალური მშპ-ის მონაცემების საფუძველზე სეზონურობისა და შემთხვევითი რყევების ამორიცხვით დგინდება და წარმოადგენს შესწორებული ტრენდის გაწლიურებულ მაჩვენებელს.

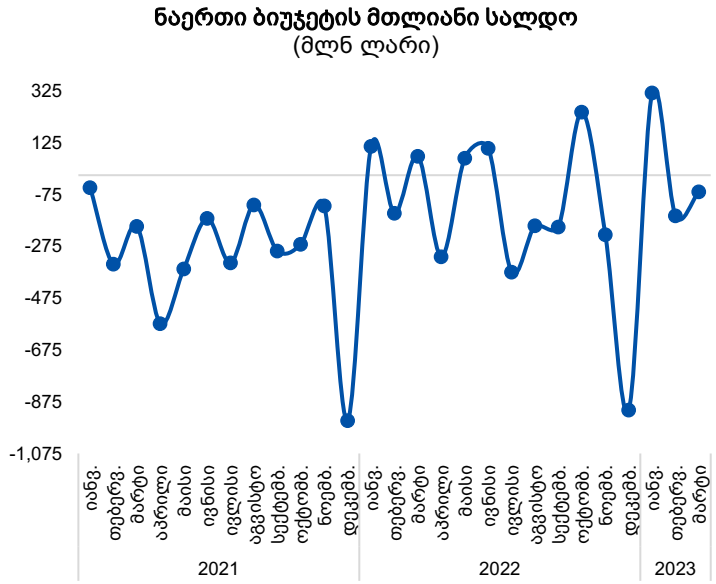

მარტში* ნაერთი ბიუჯეტის უარყოფითი მთლიანი სალდო დაფიქსირდა.

2023 წლის მარტში*, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლები 4.3%-ით შემცირდა, ხოლო ხარჯები 2.6%-ით გაიზარდა. აღნიშნულ პერიოდში ნაერთი ბიუჯეტის დადებითი საოპერაციო სალდო 206.6 მლნ ლარით, ხოლო უარყოფითი მთლიანი სალდო (ბიუჯეტის დეფიციტი) 64.1 მლნ ლარით განისაზღვრა.

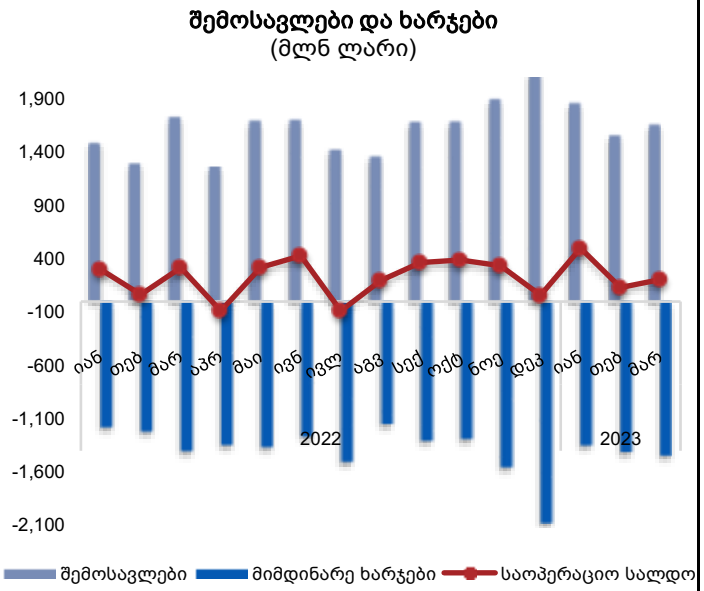

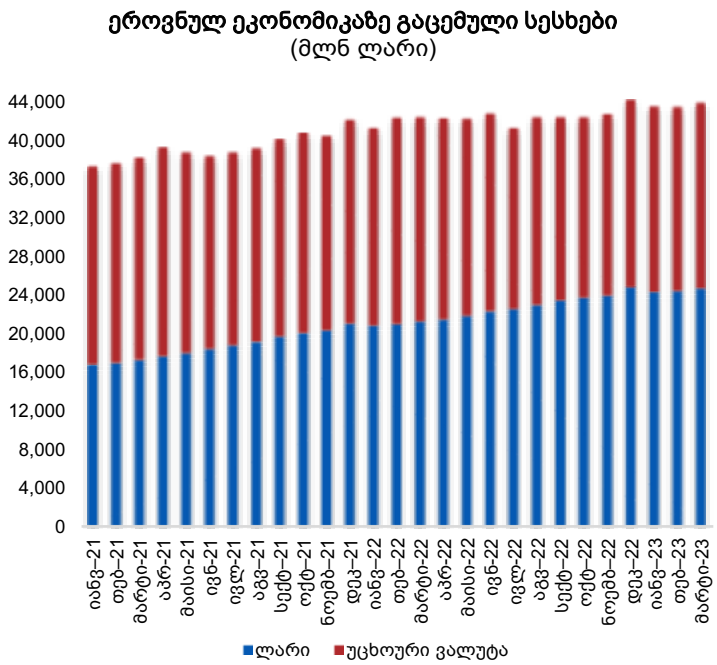

მარტში*, გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, ეროვნულ ეკონომიკაზე ლარში გაცემული სესხები გაიზარდა, ხოლო უცხოურ ვალუტაში გაცემული სესხები შემცირდა.

წინა წლის მარტთან მიმართებით, 2023 წლის მარტში* კომერციული ბანკების მიერ გაცემულმა სესხებმა 3.5%-ით მოიმატა და 43.9 მლრდ ლარი შეადგინა. მათ შორის, ლარში გაცემული სესხები 16.2%-ით გაიზარდა, ხოლო უცხოურ ვალუტაში გაცემული სესხები 9.2%-ით შემცირდა. აღსანიშნავია, რომ მთლიანი სესხების ნახევარზე მეტი (54.8%) შინამეურნეობებზე მოდის.

რაც შეეხება გაცემულ სესხებს საქმიანობის სახეების მიხედვით, ყველაზე მეტი - 21.2% გაცემულია ვაჭრობის დარგში, 19.3% - მრეწველობის, 18.2% - მშენებლობის, 14.0% - უძრავი ქონების ოპერაციების, 7.5% - სასტუმროებისა და რესტორნების დარგში.

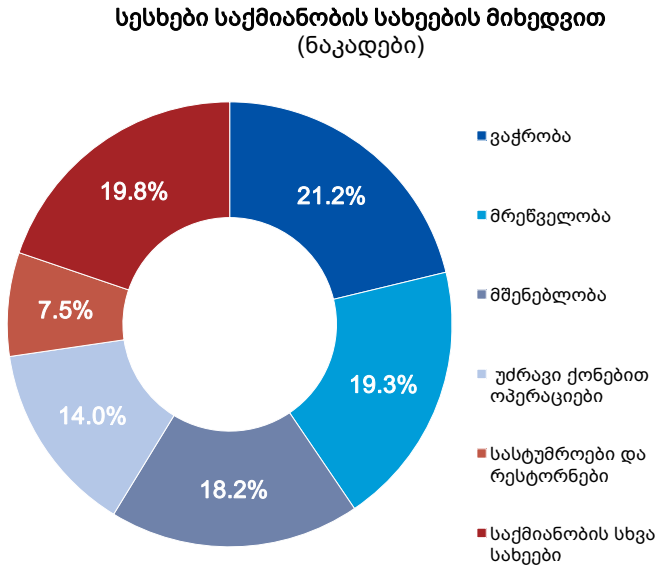

2. საგარეო სექტორის ინდიკატორები

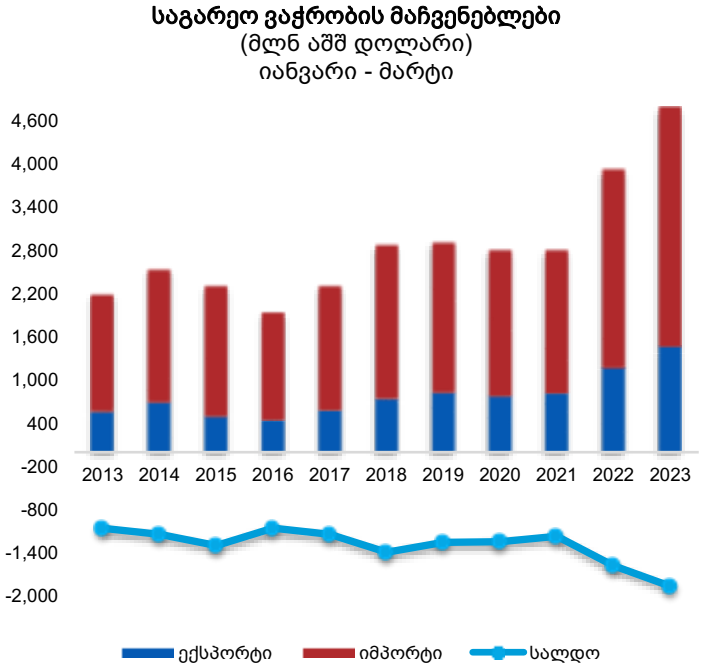

იანვარ-მარტში*, წინა წლის იმავე პერიოდთან შედარებით, გაიზარდა როგორც საქონლის ექსპორტი, ასევე იმპორტი.

კერძოდ, ექსპორტმა 24.7%-ით, ხოლო იმპორტმა 21.0%-ით მოიმატა, რის შედეგადაც სავაჭრო ბრუნვა (არადეკლარირებული ვაჭრობის გარეშე) 22.1%-ით გაიზარდა და 4,784 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა. ექსპორტის წილი საგარეო სავაჭრო ბრუნვაში 30.6%-ით განისაზღვრა. უმსხვილესი საექსპორტო ქვეყნებიდან ექსპორტის მნიშვნელოვანი ზრდა აღინიშნა: ყირგიზეთში (1,457.0%-ით), აგრეთვე ყაზახეთში (415.3%-ით), ესპანეთში (391.1%-ით), სომხეთში (189.0%-ით), პერუში (118.5%-ით), რუსეთში (61.1%-ით), აზერბაიჯანში (44.1%-ით) და სხვა.

საექსპორტო საქონლის მიხედვით განსაკუთრებული ზრდა დაფიქსირდა მსუბუქი ავტომობილების (333.9%-ით), სიგარეტების (241.3%-ით), სპირტიანი სასმელების (72.7%-ით), თხილისა და კაკლის (34.3%-ით), ნატურალური ღვინის (23.3%-ით), ოქროს (12.7%-ით) ჯგუფებში. შემცირდა ფეროშენადნობების (48.9%-ით), აზოტოვანი სასუქების (27.9%-ით), სპილენძის მადნების (24.1%-ით), მინერალური წყლის (20.2%-ით) საზღვარგარეთ გატანა.

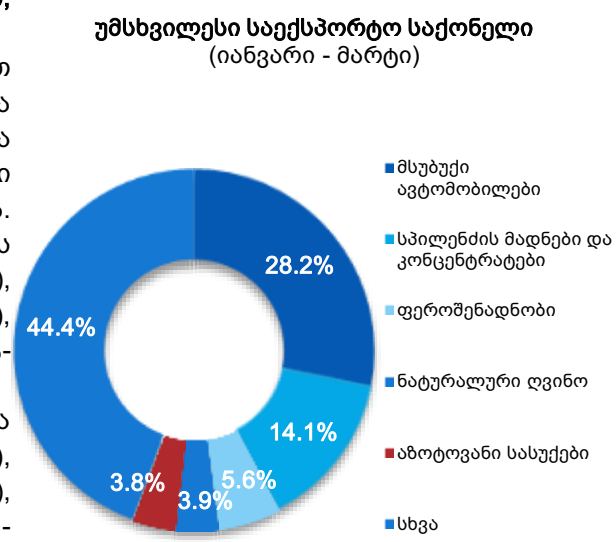

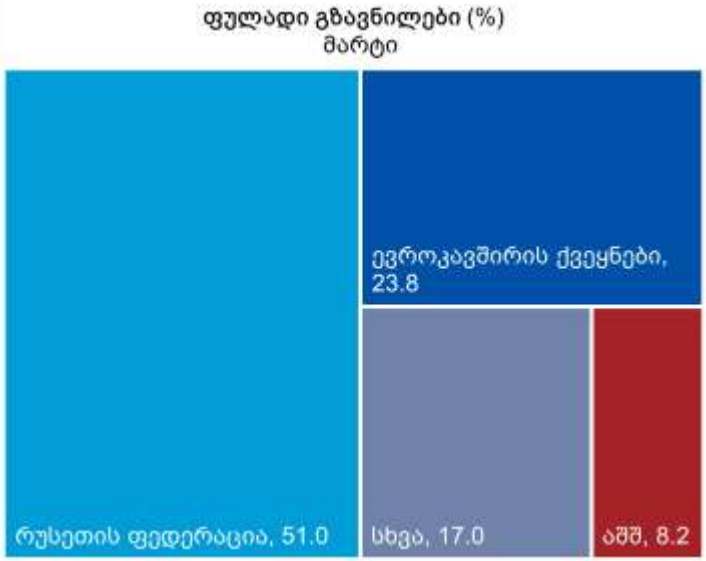

მარტში* ფულადი გზავნილები მნიშვნელოვნად გაიზარდა.

წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, 2023 წლის მარტში* საქართველოში ფულადი გზავნილები 127.1%-ით გაიზარდა და 438.4 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა. გზავნილების ძირითად წყაროს რუსეთი (გზავნილების მთლიანი ოდენობის 51.0%) და ევროკავშირის ქვეყნები (23.8%) წარმოადგენენ. წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით გზავნილების მოცულობამ მნიშვნელოვნად მოიმატა რუსეთიდან (728.0%-ით), ერაყიდან (190.8%-ით), ტაჯიკეთიდან (189.2%-ით), ყირგიზეთიდან (165.1%-ით), ყაზახეთიდან (130.9%-ით), ირლანდიიდან (91.1%-ით), გერმანიიდან (55.2%-ით), ნიდერლანდებიდან (45.6%-ით), სომხეთიდან (41.4%-ით), აშშ-დან (40.4%-ით) და სხვა.

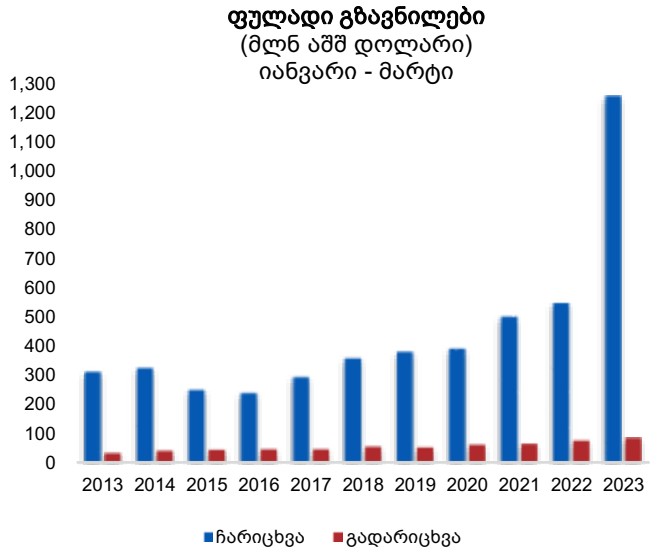

აპრილში საერთაშორისო რეზერვებმა 5,133 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

აპრილში საერთაშორისო რეზერვების მოცულობა 5,133 მლნ აშშ დოლარით განისაზღვრა, ანუ 2022 წლის შესაბამისი პერიოდის მაჩვენებელთან შედარებით 34.2%-ით, წინა თვესთან მიმართებით კი 2.6%-ით მეტი.

2023 წლის აპრილის თვეში საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ სავალუტო ინტერვენციები არ განხორციელებულა.

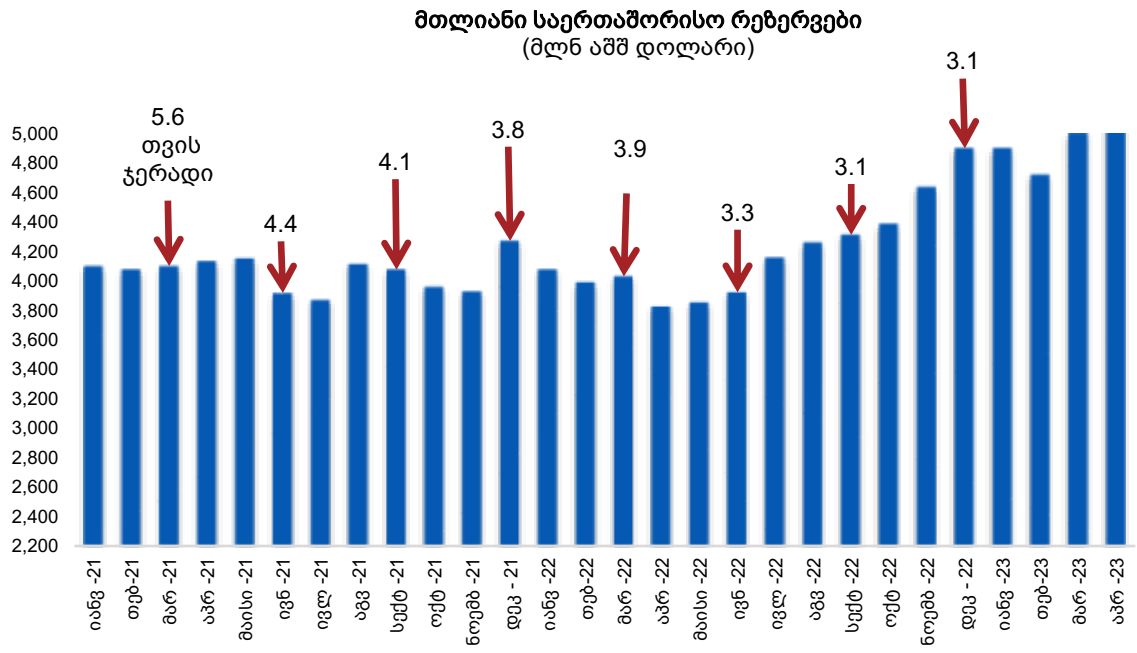

3. მონეტარული სექტორის ინდიკატორები

მარტში*, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, სარეზერვო ფულის მასა ზრდის ტენდენციით ხასიათდება.

წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, 2023 წლის მარტში* სარეზერვო ფულის მასა 1.9%-ით გაიზარდა. ფულის M2 აგრეგატმა 24.8%-ით მოიმატა, ხოლო M3 აგრეგატის ზრდის ტემპი 10.0%-ს გაუტოლდა. აპრილში, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან მიმართებით, სამომხმარებლო ფასების ინფლაციამ 2.7% შეადგინა.

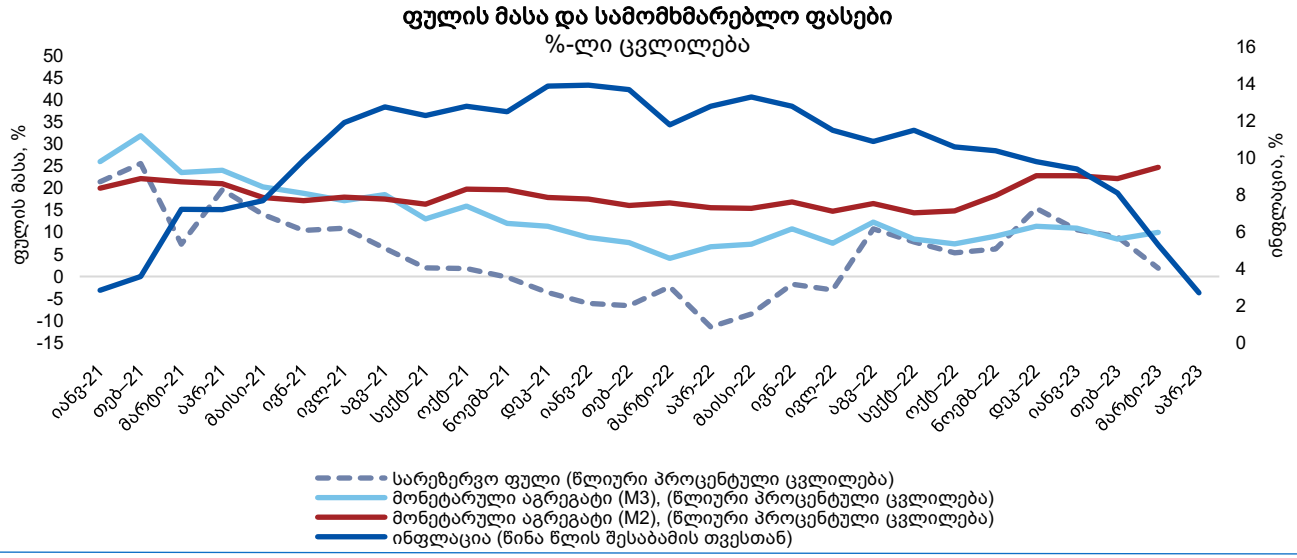

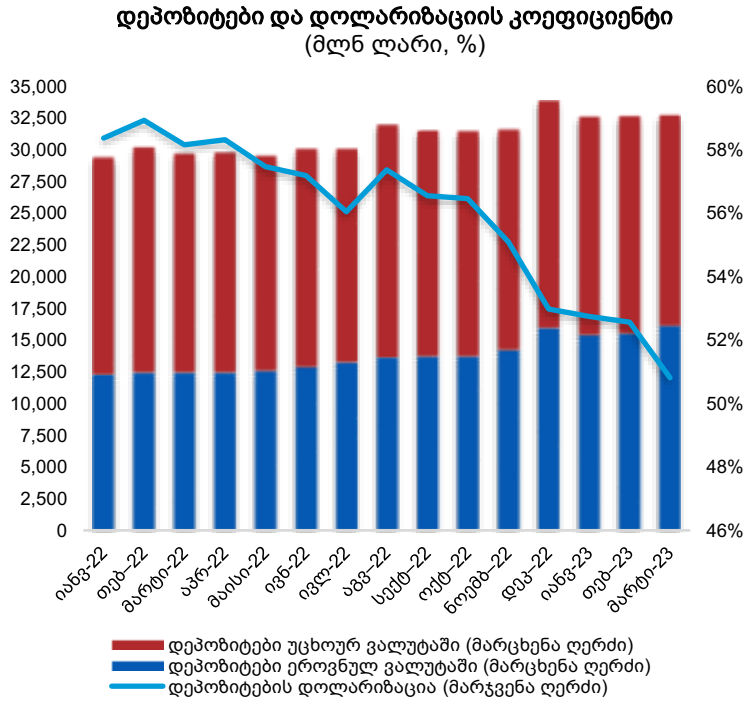

მარტში*, წინა თვესთან შედარებით, როგორც დეპოზიტებზე, ასევე სესხებზე დოლარიზაციის მაჩვენებელი შემცირდა.

მარტში* დეპოზიტების დოლარიზაციის მაჩვენებელი 1.75%-ული პუნქტით შემცირდა და 50.8%-ით განისაზღვრა. სესხებზე დოლარიზაციის მაჩვენებელმა კი 0.12%-ული პუნქტით მოიკლო და 44.4% შეადგინა. წინა თვესთან მიმართებით, მარტის თვეში* ეროვნული ვალუტით განთავსებული დეპოზიტები 3.9%-ით გაიზარდა, ხოლო უცხოური ვალუტით განთავსებული დეპოზიტების მოცულობა 3.1%-ით შემცირდა.

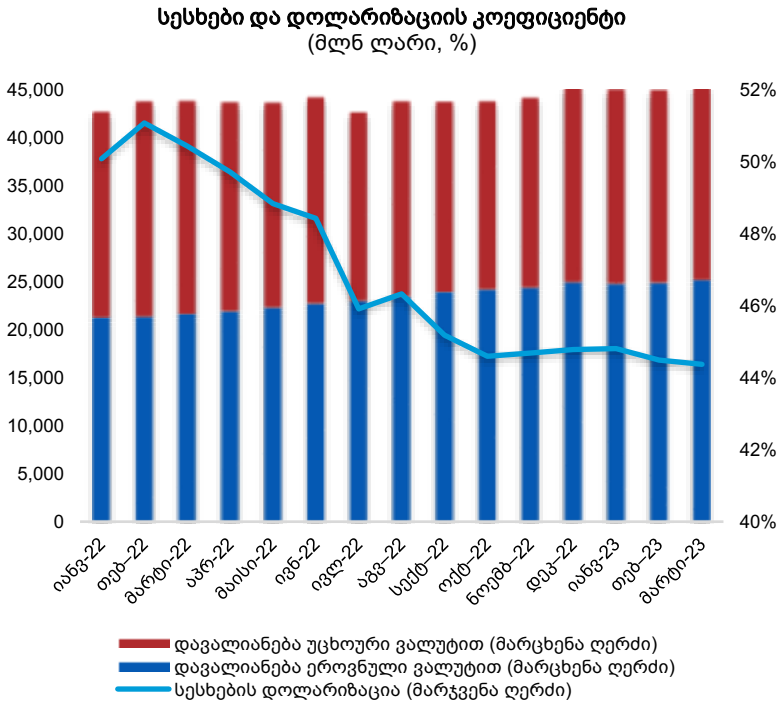

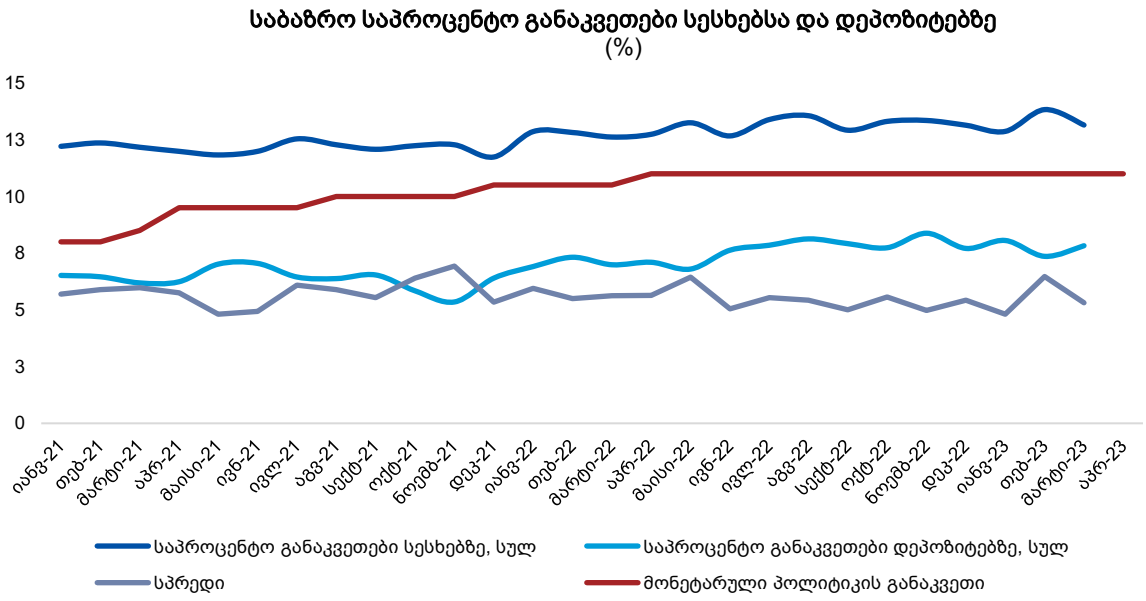

მარტში*, წინა თვესთან მიმართებით, საპროცენტო განაკვეთი დეპოზიტებზე 0.5%-ული პუნქტით გაიზარდა, ხოლო სესხებზე 0.7%-ული პუნქტით შემცირდა.

მარტში* საბაზრო საპროცენტო განაკვეთმა სესხებზე 13.2% შეადგინა, ხოლო დეპოზიტებზე 7.8%-ით განისაზღვრა. საპროცენტო განაკვეთის სპრედმა (სხვაობა სესხებსა და დეპოზიტებზე საპროცენტო განაკვეთებს შორის) მარტის* მდგომარეობით 5.3% შეადგინა, 0.3%-ული პუნქტით ნაკლები წინა წლის მარტთან შედარებით.

საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტმა 2023 წლის 29 მარტის გადაწყვეტილებით რეფინანსირების განაკვეთი უცვლელად (11.0%) დატოვა.

აპრილში, წინა თვესთან მიმართებით, ლარის კურსი აშშ დოლარის მიმართ გამყარების, ხოლო ევროს მიმართ მცირედით გაუფასურების ტენდენციას ავლენს.

აპრილში, წინა თვესთან შედარებით, ლარის გაცვლითი კურსი აშშ დოლარის მიმართ 2.5%-ით გამყარდა, ევროს მიმართ 0.1%-ით გაუფასურდა, ხოლო თურქულ ლირასთან მიმართებით 4.3%-ით გამყარდა. ამ პერიოდში გამყარდა ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსიც. რაც შეეხება შედარებას გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან მიმართებით, აპრილში ლარის გაცვლითი კურსი აშშ დოლარის მიმართ 21.5%-ით, ევროს მიმართ 20.4%-ით, თურქული ლირას მიმართ კი 59.7%-ით გამყარდა.

აღსანიშნავია, რომ ბოლო თვეებში მნიშვნელოვნად მოიმატა საქართველოში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების, ფულადი გზავნილების მოცულობამ, ასევე ტურიზმიდან და ექსპორტიდან მიღებულმა შემოსავლებმა, რამაც, წინა წელთან შედარებით, დადებითი გავლენა იქონია ლარის კურსის გამყარებაზე.

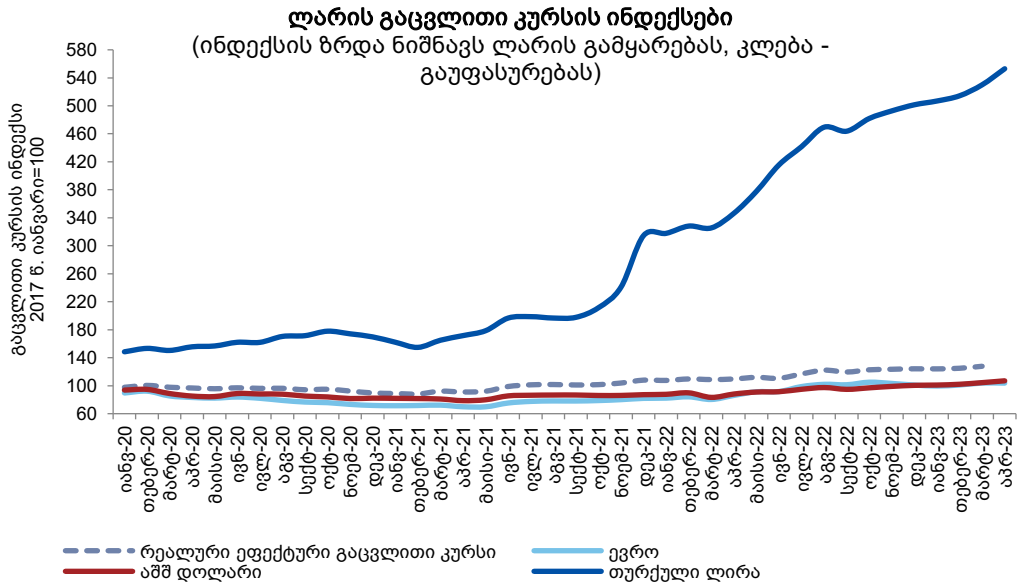

4. რეგიონული მიმოხილვა

აპრილში, რეგიონის ქვეყნებში, გარდა თურქეთისა, სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია დაახლოებით ერთნაირი დინამიკით ხასიათდება.
კერძოდ, აპრილში თურქეთში წლიურმა ინფლაციამ 43.7% შეადგინა. შედარებით დაბალი იყო ინფლაციის დონე სომხეთში (3.2%). რაც შეეხება აზერბაიჯანსა და რუსეთს, 2023 წლის მარტის* მდგომარეობით, სამომხმარებლო ფასები, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, აზერბაიჯანში 13.6%-ით, ხოლო რუსეთში 3.5%-ით გაიზარდა.

წლიური ინფლაცია, აპრილი

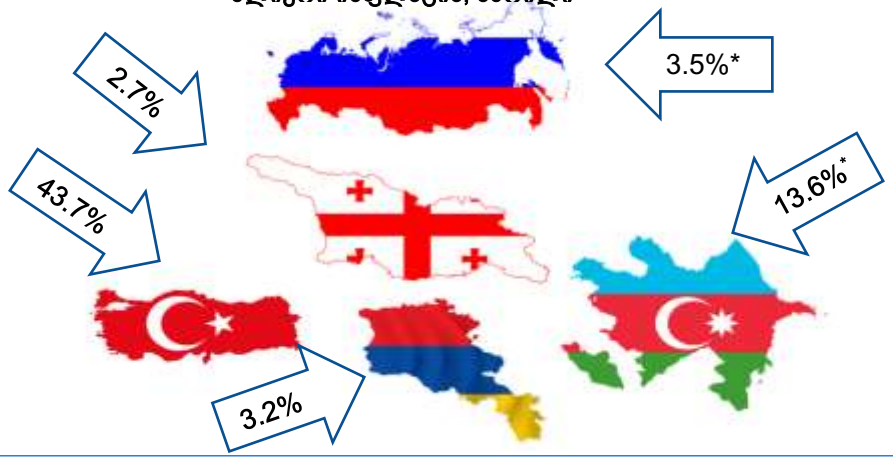

გაცვლითი კურსის წლიური ცვლილება
აპრილი, 2023

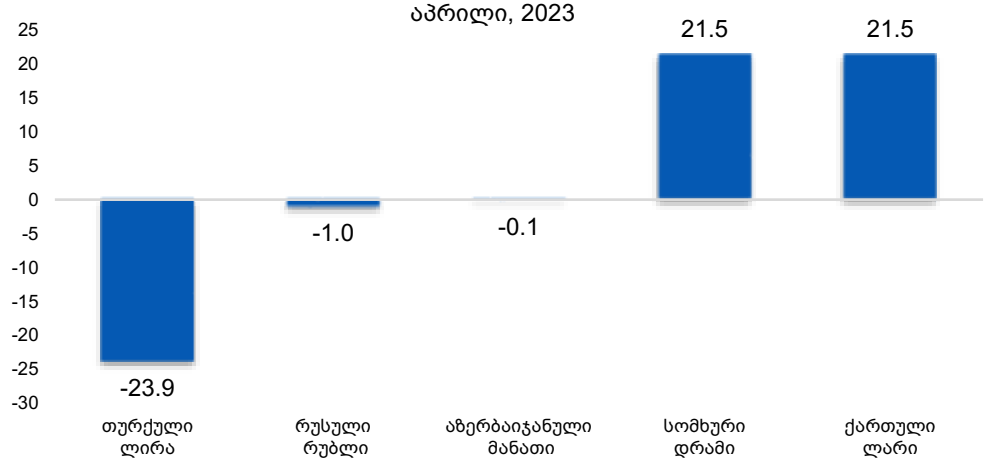

აპრილში რეგიონის ქვეყნების ვალუტების გაცვლითი კურსების ნაწილი აშშ დოლართან მიმართებაში გამყარების, ხოლო ნაწილი გაუფასურების ტენდენციას ავლენს.
კერძოდ, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, აპრილში აშშ დოლართან მიმართებაში გამყარდა სომხური დრამი (21.5%-ით), ხოლო თურქული ლირა (23.9%-ით), რუსული რუბლი (1.0%-ით) და აზერბაიჯანული მანათი (0.1%-ით) გაუფასურდა.

გამოყენებული მონაცემების წყარო:

1. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური
2. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო
3. საქართველოს ეროვნული ბანკი
4. საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია

ძირითადი ეკონომიკური მაჩვენებლების შემაჯამებელი ცხრილები

ცხრილი N1. ძირითადი ეკონომიკური მაჩვენებლები

		აპრ 22	მაი 22	ივნ 22	ივლ 22	აგვ 22	სექ 22	ოქტ 22	ნოე 22	დეკ 22	იან 23	თებ 23	მარ 23	აპრ 23
რეალური სექტორი	მშპ-ს ზრდის ტემპი (%)	2.6	11.6	7.2	9.7	10.5	8.8	8.3	9.3	11.0	8.4	5.8	7.3	
	დღგ-ს ბრუნვების ზრდის ტემპი (%)	11.7	25.3	20.4	21.9	23.0	19.5	14.8	16.7	16.6	18.8	11.7	9.2	
მონეტარული სექტორი	ინფლაცია (%)	12.8	13.3	12.8	11.5	10.9	11.5	10.6	10.4	9.8	9.4	8.1	5.3	2.7
	მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი (%)	11.0	11.0	11.0	11.0	11.0	11.0	11.0	11.0	11.0	11.0	11.0	11.0	11.0
	დეპოზიტების დოლარიზაცია (%)	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5	
	სესხების დოლარიზაცია (%)	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	
საგარეო სექტორი	გაცვლითი კურსი (ლარი)	3.1	3.0	3.0	2.8	2.8	2.9	2.8	2.7	2.7	2.7	2.6	2.6	2.5
	გზავნილები (ათასი აშშ დოლარი)	308,140.1	505,708.1	427,354.6	306,023.4	334,266.1	387,177.7	501,998.8	521,164.6	535,251.1	444,964.0	372,328.3	438,392.2	
	ექსპორტი (მლნ აშშ დოლარი)	415.7	522.6	448.5	542.1	473.3	523.2	448.7	491.1	555.8	459.0	455.9	546.7	
	იმპორტი (მლნ აშშ დოლარი)	992.8	1,181.0	1,109.2	1,173.7	1,265.5	1,137.3	1,203.8	1,310.0	1,397.3	1,113.6	973.6	1,235.0	
	სავაჭრო ბალანსი (მლნ აშშ დოლარი)	-577.1	-658.4	-660.7	-631.6	-792.2	-614.2	-755.0	-819.0	-841.5	-654.6	-517.7	-688.3	
	საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3,826.4	3,855.2	3,922.4	4,156.7	4,260.7	4,313.1	4,385.6	4,636.7	4,900.6	4,899.3	4,720.2	5,003.8	5,133.4
ფისკალური სექტორი	შემოსავლები (მლნ ლარი)	1,263.2	1,697.9	1,707.5	1,424.4	1,356.2	1,680.6	1,688.4	1,898.4	2,151.6	1,858.0	1,555.1	1,656.6	
	მიმდინარე ხარჯები (მლნ ლარი)	1,350.9	1,377.3	1,277.2	1,510.8	1,158.4	1,312.9	1,296.9	1,561.6	2,090.5	1,357.0	1,422.1	1,450.0	
	კაპიტალური ხარჯები (მლნ ლარი)	230.5	266.1	445.9	327.5	403.4	624.5	148.0	600.3	1,054.5	185.9	313.1	317.4	

ზრდა კლება ცვლილება < 1%

ცხრილი N2[2]**.** ძირითადი ეკონომიკური მაჩვენებლების შედარება გასული წლის შესაბამისი თვის ანალოგიურ მონაცემებთან.

		აპრ 22	მაისი 22	ივნ 22	ივლ 22	აგვ 22	სექ 22	ოქტ 22	ნოე 22	დეკ 22	იანვ 23	თებ 23	მარ 23	აპრ 23
რეალური სექტორი	მშპ-ს ზრდის ტემპი													
	დღგ-ს ბრუნვების ზრდის ტემპი													
მონეტარული სექტორი	ინფლაცია													
	მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი													
	დეპოზიტების დოლარიზაცია													
	სესხების დოლარიზაცია													
საგარეო სექტორი	გაცვლითი კურსი													
	გზავნილები													
	ექსპორტი													
	იმპორტი													
	სავაჭრო ბალანსი													
	საერთაშორისო რეზერვები													
ფისკალური სექტორი	შემოსავლები													
	მიმდინარე ხარჯები													
	კაპიტალური ხარჯები													

ცხრილი N3. ძირითადი ეკონომიკური მაჩვენებლების შედარება წინა თვის ანალოგიურ მონაცემებთან.

		აპრ 22	მაისი 22	ივნ 22	ივლ 22	აგვ 22	სექ 22	ოქტ 22	ნოე 22	დეკ 22	იანვ 23	თებ 23	მარ 23	აპრ 23
რეალური სექტორი	მშპ-ს ზრდის ტემპი													
	დღგ-ს ბრუნვების ზრდის ტემპი													
მონეტარული სექტორი	ინფლაცია													
	მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი													
	დეპოზიტების დოლარიზაცია													
	სესხების დოლარიზაცია													
საგარეო სექტორი	გაცვლითი კურსი													
	გზავნილები													
	ექსპორტი													
	იმპორტი													
	სავაჭრო ბალანსი													
	საერთაშორისო რეზერვები													
ფისკალური სექტორი	შემოსავლები													
	მიმდინარე ხარჯები													
	კაპიტალური ხარჯები													

[2] ცხრილ N2 და N3-ში წარმოდგენილი მონაცემები აღებულია ცხრილი N1-დან.